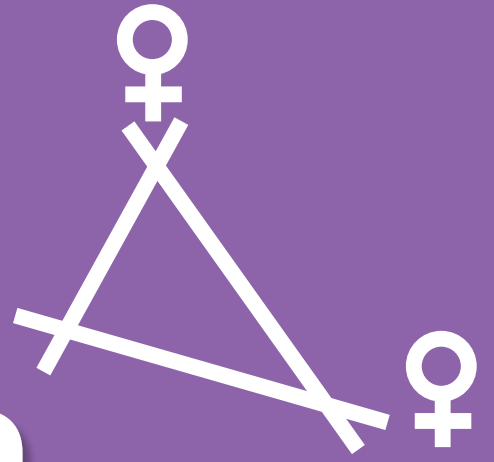

Nisan 2011, Sayı 12

Kadınlarla mor bülten

Kadınlarla Mor Bülten, Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı'nın (KİHEP) düzenli yayınıdır.

1995 yılında Kadının İnsan Hakları–Yeni Çözümler Derneği tarafından geliştirilmiş olan KİHEP, 1998 yılından bu yana Dernek ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'yla işbirliği içerisinde yürütülmektedir. 2002 yılından bu yana, bu işbirliğine KİHEP katılımcılarının kurduğu Çanakkaale El Emeğini Değerlendirme Derneği – Kadın Danışma Merkezi (ELDER), Van Kadın Derneği (VAKAD) ve Marmaris Kadınlarla Dayanışma Derneği'nin yanı sıra Diyarbakır Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (DİKASUM), Ayvalık Bağımsız Kadın İnişyatifi, İzmir Büyükşehir Belediyesi Kadın Danışma Merkezi, Van Yaşam Kadın Çevre Kültür ve İşletme Kooperatifi (YAKA-KOOP), Nusaybin Belediyesi Gülşilav Kadın Evi ve Kuzey Kıbrıs'tan Feminist Atölye de dâhil olmuştur.

Kadınlarla Mor Bülten, 2011 yılı itibarıyla Türkiye'nin 52 iline ve Kuzey Kıbrıs'a ulaşan, şimdiye kadar 9500'den fazla kadının katıldığı KİHEP'in, eğitimcilerinin ve katılımcılarının katkılarıyla hazırlanıyor.

Kadının insan hakları ihlallerine son veren, aile içi şiddeti sonlandıran, kendi bedenleri üzerinde söz sahibi olan, eğitim yaşamına geri dönen, işgücü piyasasına, yerel yönetimlere ve siyasete katılan, bağımsız yerel kadın örgütleri kuran KİHEP dayanışma ağına hoş geldiniz!

5 ayda, 21 farklı ilde 1000'den fazla kadın KİHEP dayanışma ağına katıldı

Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı'nı (KİHEP) yaygınlaştırmak için Ekim 2010'da gerçekleştirdiğimiz 7. KİHEP Eğitici Eğitimiyle dayanışma ağına 24 yeni eğitici katıldı. Eğitimin hemen ardından yeni eğitimcilerimizin başlattıkları grup çalışmalarıyla KİHEP birçok yeni ilde ve Kıbrıs'a ulaştı. Yeni eğitimcilerimizin heyecanı deneyimli eğitimcilerimizin desteğiyle birleşince ortaya müthiş bir enerji çıktı. Bu güzel enerjile son 5 ayda, 21 farklı ilde 1000'den fazla kadını KİHEP dayanışma ağına kattık. Bültende çoğu "taze" eğitimcilerimizden gelen yazıları okuyabilirsiniz.

(sayfa 6-7-8-9-10) ♀

Kadınlar, 8 Mart'ta tüm dünyaya bir kez daha hatırlattı: "HAK VERİLMEZ ALINIR"

Kadınların oy hakkı, meslek edinme ve mesleki eğitim görme hakkı, daha kısa çalışma saatleri, daha yüksek ücret, sosyal güvenlik talepleriyle başlattığı mücadelenin, bir milyonu aşkın kadının katıldığı gösterilerle tüm dünyaya yayılmasının üzerinden yüz yıl geçti.

Dünyada muhafazakârlığın ve savaşların giderek arttığı şu günlerde milyonlarca kadın her şeye rağmen, kadın-erkek eşitsizliği ve kadına yönelik şiddete karşı mücadele günü olan 8 Mart'ta kadınların insan hakları için alanlarda, salonlarda, ev toplantılarında taleplerini dile getirdiler. Güneyden yükselen isyandaki kadın sesleri ve talepleri tüm dünya kadınları için bir soluk oldu. Kadınlar sosyal, ekonomik, siyasi söz ve temsil haklarından geri durmayarak 8 Mart'ta tüm dünyaya bir kez daha hatırlattı: "Hak verilmez alınır!"

Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu'nun (KSK) 55. Oturumu gerçekleşti

22 Şubat – 4 Mart tarihleri arasında, New York'ta gerçekleşen **Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu (KSK)** toplantılarına Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği (KİH – YÇ) olarak katıldık. Kurucu üyemiz Pinar İlkaracan' ve KADER - Ankara Dış İlişkiler Koordinatörü Selma Acuner'in resmi delegasyonda bulunması Türkiye'nin, birçok farklı ülke delegasyonlarının desteğini de almasıyla karar metnine çok sayıda önemli madde dahil edilmesini sağladı. Vatikan delegasyonunun başı çektiği bir grup ülkenin "Toplumsal cinsiyet" kavramının yalnızca heteroseksüel kadın ve erkekleri kapsayacak şekilde daraltılması, "cinsel sağlık" teriminin kadının sadece annelik rolüne vurgu yapacak "üreme sağlığı" terimiyle değiştirilmesi ve metinde yer alan birçok konuda kadından çok aileye vurgu yapılması yönündeki ısrarlı tutumları karşısında Türkiye – İsviçre, Meksika, AB ülkeleri ve Brezilya'yla birlikte- toplumsal cinsiyet eşitliği ile kadın ve kız çocuklarının haklarının savunulması yönündeki etkin çabalarıyla müzakerelerde önemli rol oynadı.

Yan etkinlikler kapsamında Müslüman Toplumlarında Cinsel ve Bedensel Haklar Koalisyonu adına bir panel düzenledik

28 Şubat'ta, KİH – YÇ olarak koordinatörlüğünü yürüttüğümüz uluslararası Müslüman Toplumlarında Cinsel ve Bedensel Haklar Koalisyonu, 55. KSK Oturumu'nun yan etkinlikleri kapsamında bir panel gerçekleştirdi. "**Müslüman Toplumlarında Cinsel ve Bedensel Haklar: İlerici bir söylem oluşturmak**" başlıklı panelin moderatörlüğünü KİH – YÇ'den Pinar İlkaracan yürütürken, konuşmacılar Endonezya'nın ilk LGBT örgütlerinden GAYa Nusantara'dan Dédé Oetomo, Tunus Demokratik Kadınlar Birliği'nden Ahlem Belhadj ve Columbia Üniversitesi'nden Dina Siddiqi idi.

Ahlem Belhadj'in, devam eden Tunus devrim sürecini kadın hareketini temel alarak anlattığı "**Siyasal alandan özel alana cinsel haklar: Tunus deneyimi**" başlıklı konuşmasının ardından Dédé Oetomo "**Cinsel haklar mücadelesinde ilerici din alimleriyle çalışmak**", üzerine bir sunum gerçekleştirdi. Son ola-

rak Dina Siddiqi "**Bangladeş'te Cinsellik ve Haklar Söylemi: Yerel, Ulusal ve Uluslararası boyutların ilişkisi**" adlı bir konuşma yaptı. Panelin ardından birçok katılımcı, yürütülen tartışmaların Müslüman toplumlarda cinsel ve bedensel haklar mücadelesinde sorun alanlarının çeşitliliğini vurgulamasının yanısıra ortak stratejiler geliştirme açısından da çok önemli bir imkan sunduğunu dile getirdi.

Müslüman Toplumlarında Cinsel ve Bedensel Haklar Koalisyonu (CSBR) 4. Cinsellik Enstitüsü'nü düzenliyor

Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği olarak kurucuları arasında olduğumuz **Müslüman Toplumlarında Cinsel ve Bedensel Haklar Koalisyonu (CSBR)**; 2008, 2009 ve 2010 yıllarında sırasıyla Malezya, Türkiye ve Endonezya'da gerçekleştirdiği Cinsel

lik Enstitüsü'nün dördüncüsünü, bu yıl **16 – 23 Temmuz** tarihleri arasında Malezya'nın Kuala Lumpur kentinde düzenleyecek.

Enstitü, her sene olduğu gibi cinsel haklar, cinsel şiddet, LGBT hakları savunuculuğu, cinsellik eğitimi, gençlik cinselliği gibi farklı konularda çalışan aktivistleri bir araya getirecek. Cinsellik Enstitüsü, cinsellik üzerine tarihsel bir perspektif sunmanın yanında yürütülecek güncel tartışmalarla katılımcıların cinsel haklar savunuculuğu alanında yerel ve uluslararası düzeyde çalışmalar yürütebilmeleri için gereken bilgi ve donanımı sağlamayı hedefliyor.

Emek Piyasasında Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Doğru İŞ ve AİLE YAŞAMINI UZLAŞTIRMA POLİTİKALARI

2008’de başlattığımız “Emek Piyasasında Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Doğru – İş ve Aile Yaşamını Uzlaştırma Politikaları” başlıklı uluslararası araştırmanın amacı; aile yaşamında kadınların tek başlarına yüklenmek zorunda kaldıkları ev işleri, çocuk, yaşlı, engelli, hasta aile bireylerinin bakımı gibi sorumlulukların, salt kadınların üstüne yıkılmayıp, devlet, işveren ve aile içinde erkekler tarafından daha eşit paylaşılmasını sağlayacak mekanizmaların geliştirilmesiydi.

Araştırma kapsamında; İsveç, Hollanda, Fransa, İspanya, Güney Kore, Mek-

sika, Türkiye’de uzlaştırmaya yönelik yasal ve kurumsal mekanizmalar ve politikalar ile bunların emek piyasasında kadın-erkek eşitliği üzerine yansımaları incelendi. Özellikle analık, babalık ve ebeveyn izni, diğer aile içi bakım yükümlülüklerine ilişkin yasal izinler, okul öncesi çocuk bakım ve eğitim hizmetleri, uzlaştırmaya yönelik esnek ancak güvenceli çalışma düzenlemeleri gibi konular araştırmanın ana başlıklarıydı.

Araştırma bulgularını derleme bir kitap olarak yayınladık. Kitap, Türkçe’de ve Türkiye bağlamında uzlaştırma sorunsalı üzerine ilk olma özelliğini taşıyor.

2008 – 2010 Dönemi Faaliyetlerimiz

Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği olarak, 2008–2010 döneminde de kadının insan hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği alanında sürdürülebilir programlarını geliştirip yaygınlaştırmaya devam ettik, aynı zamanda savunuculuk, araştırma ve güçlendirme çalışmaları gibi geniş bir yelpazede yeni inisiyatifler başlattık. Bu dönemde, 15 yıldır SHÇEK ve yerel ortaklarımızla yürüttüğümüz **Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı’nı (KİHEP)** yaygınlaştırmak için 6. ve 7. Eğitici Eğitimleri gerçekleştirdik, KİHEP katılımcı oranını yüzde 15 arttırdık. Uluslararası koordinasyon ofisi görevini üstlendiğimiz **Müslüman Toplumlarda Cinsel ve Bedensel Haklar Koalisyonu (CSBR)** ile birlikte Müslüman toplumlarda cinsellik konulu ilk ulusla-

rarası eğitim enstitüsünü 3 yıl arka arkaya düzenledik, yine bu konuda ilk uluslararası kampanyayı “**Ortak Mücadele Hep Birlikte**” adı altında 2 yıl üst üste, 12 ülkeden katılımı ile gerçekleştirdik. Aynı dönemde, Türkiye’de ilk kez kadınların

istihdama katılımını arttırmaya yönelik **iş ve aile yaşamının uzlaştırılması** konulu bir araştırma ve savunuculuk projesi yürütürken, Türkiye’nin Birleşmiş Milletler CEDAW 6. Gözden Geçirmesinde savunuculuk ve **Gölge Rapor** çalışmalarının koordinasyonuna önyak olduk.

“Dünyayı Sarsan 150 Kadın” Ödülü

ABD’nin saygın haber dergisi Newsweek ve ortak olduğu internet sitesi Daily Beast, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla “**Dünyayı Sarsan 150 Kadın**”ı seçti. Dünyanın dört bir yanından politikacı, işkadını ve aktivist kadınların yer aldığı listede Türkiye’den derneğimizin kurucu üyesi Pınar İlkkaracan da yer aldı.

Sevgili Pınar, ödül töreninde şunları söyledi: “Bu ödülü almamızda en önemli etkenlerden biri Türkiye’de son 10 yılda kadın hareketiyle birlikte gerçekleştirdiğimiz yasal reformlar oldu. Bunu ben biliyorum ama bunun dışarıdan da görülmesinin, Türkiye’deki bütün kadın hareketi için bir gurur kaynağı olduğunu düşünüyorum.”

Pınar’ı tebrik ediyor ve çalışmalarıyla “dünyayı sarsmaya” devam etmesini istiyoruz.

13. Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı “kadın cinayetlerine karşı mücadele” gündemiyle toplandı

Kadına yönelik aile içi şiddete karşı mücadele yürüten kadın örgütlenmeleri 13. Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı için 17-18-19 Aralık'ta bir araya geldi. Adana'dan Trabzon'a, Van'dan İzmir'e onlarca farklı ilden kadınlar Kurultay için Söke'deydi. *Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği* temsilcilerinin ve *KİHEP eğitimcilerinin* de katıldığı Kurultay'ın bu yılki ana gündemi “kadın cinayetlerine karşı mücadele” idi.

Kurultay'ın temel taleplerinden bazıları; 4320 Sayılı Yasada düzenleme yapılması, tecavüz kriz merkezleri kurulması, kadına yönelik çalışmalarda doğrudan kadının ihtiyaçlarının göz önüne alınması, aile içi şiddetle mücadelenin bir kamu politikası haline getirilmesiydi. Kurultay katılımcıları sonuç bildirgesinde; 4320 Sayılı Yasaya, işlemlerin tamamlanmasını beklemeden koruma kararı verilmesi biçiminde işlerlik kazandırılması, kolluk birimlerinin yasanın

uygulanmasında etkin olması ve Yasanın evlilik birliği olmayan birliktelikleri de kapsayacak şekilde genişletilmesi gerekliliğine yer verdiler. 2006 yılında yayınlanan, Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi için Alınacak Tedbirler konulu Başbakanlık Genelgesi'nin ve ulusal eylem planının uygulamaya geçirilmesi ve nüfusu 50 bini geçtiği halde sığınak açmayan belediyelere yaptırım uygulanması konuları da bildirmede dile getirilen konulardandı.

Kadına karşı aile içi şiddetle mücadelenin bir kamu politikası haline getirilmesi başılamamıştır. Sığınakların azlığı, var olanların kadın ve çocukların şiddetten uzak yaşam alternatifleri oluşturabilecek donanımına sahip olmayışı, sığınak süreci sonrasında kadınları destekleyecek sosyal politikaların yetersizliği, emniyet, adalet gibi kadına karşı aile içi şiddetle doğrudan ilişkili alanlardaki görevlilerin hizmet içi eğitiminin yaygınlaştırılmaması bunun kanıtıdır. Her şeyden önce kadına karşı aile içi şiddetle mücadele projelere havale edilmemeli, gerekli bütçeler ayrılmalıdır.

Biz de tüm okuyucularımızı, kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve kadın erkek eşitliğinin hayatın her alanında hayata geçirilmesi için acil ve gerekli önlemlerin bir an önce alınmasının savunucusu ve takipçisi olmaya davet ediyoruz. ♀♀

(Sonuç bildirgesinin tamamı için: http://www.bianet.org/files/doc_files/000/000/183/original/13_kurultay_sonuc_bildirge.doc)

MOR ÇATI kadına yönelik şiddetle mücadelede 20 yılı geride bıraktı

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, şiddetle yüz yüze olan kadınlarla dayanışmayı sürdürmek ve aile içindeki şiddete karşı mücadeleyi yaygınlaştırmak amacıyla 1990'da kuruldu. Kadına yönelik şiddeti görünür kılmak ve buna karşı mücadele etmek için yürüttüğü çalışmalarıyla Mor Çatı, Türkiye kadın hareketindeki mihenk taşlarından biri oldu.

20 yılda yaklaşık 20 bin kadının destek almak için başvurduğu Mor Çatı Sığınağı, yararlanıcı her 10 kadından 8'inin şiddetten uzak alternatifler oluşturabilmesi-

ni destekliyor. Bu, başka sığınaklara göre çok yüksek bir oran. Sığınakta kalmaları bile kadınların büyük kısmının yaşamları eskisi gibi olmuyor, çünkü Mor Çatı onlar için kadın hareketi ve mücadelesiyle bir buluşma noktası.

Kadın bakış açısı ile yürüttüğü sığınak faaliyetiyle, sığınak çalışmalarının nasıl olması gerektiği konusunda eşsiz bir model olan Mor Çatı'ya, tüm kadınlar adına teşekkür ediyoruz. ♀♀

Haklarımız için “Haydi Kadınlar Kınaya!”

Yaklaşık 350 kişinin katılımıyla 8 Mart Dünya Kadınlar Günü etkinlikleri kapsamında Çanakkale’de bir kadın gecesi düzenledik. Doyasıya eğlendiğimiz bu gecede her sene olduğu gibi temsili bir gelinimiz vardı. Hazırladığımız çeyiz sandığında kadın haklarıyla ilgili yazılar vardı. Bunlardan bazıları; “*edinen mallarda satış kararı ortaktır biliyor musun?*”, “*eşinle eşit haklara sahip olduğunuzu biliyor musun?*”, “*kadın haklarının insan hakları olduğunu biliyor musun?*”, “*aile içi tecavüz suçtur biliyor musun?*” vb. Gelinin koluna taktığımız temsili bileziklerle birlikte bu haklarını geline hatırlattık.

Temsili bilezikleri takılırken geline hakları hatırlatıldı.

Çok kısa sürede hazırlanabildiğimiz tiyatro oyununu da büyük bir coşkuyla oynadık. Tarihte 8 Mart’ın uluslararası kitlesel olarak örgütlenmesine öncülük eden Clara Zetkin, ilk Müslüman kadın oyuncu Afife Hale ve Kurtuluş Savaşı’ndaki kadın askerlerden Fatma Seher’i anlattığımız oyunumuz ayakta alkışlandı.

Ayrıca, gecede bir buçuk yıl önce kaybettiğimiz sevgili Kevser’imiz için bir de şiir okuduk. ♀♀

**ELDER-Kadın Danışma
Merkezi Gönüllüleri**

KİHEP Katılımcıları – Çanakkale

Kadınlar Yüksekova’da Aile Mahkemesi İstiyor

Yüksekova Kadın Derneği 8 Mart’ta, Yüksekova’da aile mahkemesi kurulması çağrısıyla bir basın açıklaması düzenledi. Açıklamayı Dernek üyelerinden KİHEP katılımcısı sevgili Nesrin Açar okudu.

“Bu Dünyadan Yer İstiyoruz”

“*Kendimize aradığımız güvenli yer bu dünyanın neresindedir, bunu bulmaya çalışıyoruz. Bu dünyadan yer istiyoruz*” diyen Yüksekova Kadın Derneği üyeleri taleplerini şöyle sıralıyor:

- Aile mahkemesi kurulmasını,
- Kadınların özgür bir ortamda çalışacakları iş sahalarının oluşturulmasını ve istihdam sağlanmasını,
- Alınan koruma kararlarının sadece kağıt üzerinde kalmamasını,
- Güvenlik güçlerine başvuran kadınların sorunları ile ilgilenilmesini, kadınların taleplerinin ciddiye alınmasını,
- Kadınların kamu kurumlarında karşılaştıkları iletişim problemine karşı kendi adadillerini kullanmaları için gereken düzenlemelerin yapılmasını,
- Acilen bir sığınma evi açılmasını istiyoruz.

Açıklamadan sonra dernek üyesi kadınlar bir stand kurarak aile mahkemesinin kurulması için imza kampanyası başlattılar. ♀♀

İlk grubumla kadın olmanın güzelliğini ve gücünü hissediyorum

Kız ve kadın olmak arasında gidip gelen “sosyal zihnim” anne, abla, kız kardeş, kız arkadaş, komşu, teyze gibi çoğalan kadınların sesine kulak verip kadın olmayı seçti. Çünkü arada tek ince çizgi vardı; onlar sadece erkekti, bizler ise onlar istediğinde kadın, kız, hanım, eş, baci ve avrat oluyorduk. Kadın olmanın farklı bir sorumluluğu vardı toplumda.

KİHEP’le staj dönemimde Çanakkale Toplum Merkezi’nde başlayan yolculuğumda tanıştım. KİHEP’le tanışınca insanın ufku genişliyor ve ruhunda bir tohum büyümeye başlıyor.

Nihayet okul bitti, çalışmaya başladım ve birkaç yıl sonra hayatımın telefonu geldi: “KİHEP eğitimine hazır mısınız?” Bunu her şeyden çok istiyordum. Çünkü ruhuma attığım tohum büyümek, bilgiyle güçlenmek istiyordu. Bilgi yükü, paylaşmam gerekirdi. KİHEP kadınlara ulaşmama yardım edecek-

ti. KİHEP ile birler ona, onlar yüze, yüzler de bine ulaşacaktı.

İlk grubumla gördüm ki biz kadınların sadece kadın olmaktan kaynaklı sorunları paylaştıkça ve birbirimize destek oldukça çözüme yaklaşıyor. Kadın olmanın güzelliğini ve gücünü hissediyor insan grup çalışmasında.

Edirne Çocuk Sitesi’nde çalışan 25 kişilik ilk kadın grubunu karşımda gördüğümde duyduğum tatlı heyecanı 8. haftada hala yaşıyor olmam beni güçlü kılıyor. Görüyorum ki acılarımız, sevinçlerimiz ve coşkularımız farklılıklarımıza rağmen aynı. Biz paylaştıkça çoğalıyoruz ve böylece güçlü yanlarımızı daha da güçlendiriyoruz.

Hatice Nur Büyükgaga
KİHEP Grup Yönlendiricisi – Edirne

İlk KİHEP grubumu Altındağ’da oluşturdum

Ankara Altındağ Belediyesi’nin kadınlara yönelik hizmet sürdüren İshak Ağa Hanımlar Eğitim ve Kültür Merkezi’nde, Mart’ın ilk günleriyle birlikte ilk KİHEP grubumu oluşturdum. Aynı kurumda bir yıl önce uygulanan KİHEP programına katılan kadınların programa çok sahip çıkmaları, Merkez’de ve mahallelerinde programı tanıtmaları çok faydalı oldu. Ayrıca, Merkez müdürü Sema Firtına’nın

programa verdiği önem ve Merkez’e farklı kurslar için gelen kadınların kendilerini geliştirmeye yönelik tüm programlara katılma yönündeki istekli yaklaşımları da grup kurmamı kolaylaştırdı.

Eğitimin başlangıç sürecinde; Altındağ Belediye Başkan Yardımcısı Yunus Keleş, Kültür Müdürü Cengiz Keskin, Halk Eğitim Müdürü Ahmet Pehlivan’ın da katıldığı bir tanıtım toplantısı gerçekleştirdik.

Grubum oldukça istekli kadınlardan oluşuyor ve bu da eğitici olarak bana çok heyecan veriyor. KİHEP’e katılmış ve uygulayan bir kadın olarak böyle bir programın bir parçası olmaktan bir kez daha mutluluk duyuyorum.

Serap Sever
KİHEP Grup Yönlendiricisi – Ankara

Karaman'da ilk KİHEP grubu

KİHEP ailesine henüz katıldım ve Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı ile ilgili ilk deneyimimi yaşıyorum. Programın duyuru ilanlarını astıktan sonra merak edenlerin bilgi almaya gelmeye başlamasıyla heyecanım artmaya başladı. Ama bu, beni mutlu eden bir heyecandı.

Grubumu bireysel görüşmeler yaparak kurdum. İlk grup toplantısında çok heyecanlıyım, eğitim salonunu özenle hazırladım. Biliyordum ki ilk izlenim çok önemlidir. Tanışma toplantısı harika geçti. Kadınlardan kendilerini grupta çok değerli hissettiklerine dair ve KİHEP'in değişik, güzel bir program olduğu yönünde olumlu geri bildirimler aldım.

İlk grubum kadın kooperatifinde

Ankara'da *Kozadan İpeğe Ev Eksenli Kadınlar Kooperatifi* üyelerinin katılımcı olduğu bir grupla KİHEP uygulaması yapıyorum. Katılımcılar, evlerinde yaptıkları el işleriyle para kazanmaya çalışırken, bir araya gelip kooperatif kurmuş ve örgütlü olarak çalışmaya başlamış bir grup. Kadın çalışmalarına duyarlılar.

Grup sürecinde öğrendikleri bilgilerden memnuniyetlerini her fırsatta belirtiyorlar. Çalışmalarda duygusal yoğunluğu yüksek paylaşımlar yaşamakla birlikte çok eğlendiğimiz zamanlar da geçiriyoruz. Çalışmaların terapi gibi iyi geldiğini söylüyorlar. Kendilerini değerli gördüklerini, aile içinde saygınlıklarının arttığını, aile üyeleriyle daha iyi iletişim kurduklarını gösteren örnekler anlatıyorlar.

KİHEP eğitiminde kazandığım donanımın güveniyle grup çalışmalarını çok zevk alarak gerçekleştiriyorum. İyi ki KİHEP eğitimcisi olmuşum.

Sultan Çamur
KİHEP Grup Yönlendiricisi – Ankara

Grubum çok güzel gidiyor. Katılımcıların izniyle toplantıları fotoğrafladım ve KİHEP hakkında bilgi vererek yerel haber yapan bir internet sitesinde ve SHÇEK sitesinde yayınlanmasını sağladım. İkinci grubumun da hazırlıkları böylece başlamış oldu.

Kadınların güçlenmesinde ve farkındalıklarının artmasında payım olduğunu düşünüyorum ve bu bana iyi geliyor. Kısaca KİHEP'in kadınlara ve bana çok şey kazandırdığını düşünüyorum. Kadınlar kendilerini geliştirerek güçlenmeye, ben de gücümü güç katmaya başladım.

Şenay Ayçiçek
KİHEP Grup Yönlendiricisi – Karaman

Birinci KİHEP grubum Tarsus için bir ilk

Tarsus'taki ilk KİHEP grubu tamamlandı. Yeni kurulan **Tarsus Kadınlar Derneği** üyelerinden oluşan grubumuzda birbirimizden çok şey öğrendik, bazı katılımcıların yaşam deneyimlerini dinlerken duygulandık, bazen de çok eğlendik. Sel uyarısı olan günlerde bile grup üyelerim tam zamanında geldiler. Programa inandılar, güvendiler. Şimdi hepimiz KİHEP ruhuna sahip kadınlar olarak yeni ve başarılı çalışmalar yapacağımıza inanıyoruz. Kitapçıklarımız elden ele dolaşıyor.

Sertifika törenimiz 8 Mart'a denk geldiğinden daha anlam kazandı. Sayın Kaymakamımızın değerli eşi Betül Güldibi tarafından Tarsus Toplum Merkezimizde sertifikalarımız dağıtıldı. *Kadınlarla Mor Dizi* gösterimi izleyiciler tarafından çok beğenildi.

Belgin Ok
KİHEP Grup Yönlendiricisi – Mersin

KİHEP ile ikinci kez doğdum ve ilk KİHEP grubumu açtım

Hayatla tüm bağları kopan, tüm umutları yerle bir olmuş, ruhsal anlamda çökmüş ama bedenen yaşıyan bir kadın... Her sabah uyandığına pişman bir şekilde güne başlamak... Bunu cümlelerle dile getirmek imkansız, bunu anlatabilecek hiçbir alfabe de yok zaten. Evet, böyle bir durumdayken son KİHEP Eğitici Eğitimi'ne katıldım. KİHEP eğitici sevgili dostlarım Remziye ve Hülya, iyi ki beni ikna etmişsiniz.

İkinci defa doğdum. Yeni dostlarla tanışmak, o sıcak ortamda bulunmak ruhumu diriltti. Yıllardır ısrarla savunduğum yaşam felsefem olan, başkalarını mutlu ederek mutlu olmanın sırrı bu eğitimde doruk noktaya ulaştı. Yıllardır kadınlarla çalışıyordum, çok farklı eğitimlere katılmışım. Bu deneyimlerimi KİHEP ile bütünleştirmek ve pekiştirmek bana inanılmaz güç verdi. Çok daha bilinçli bir biçimde kadınlara haklarını en ince detayına kadar anlatacak ve onlara güç verecektim. Kadın olmaktan kaynaklı yaşadığımız bütün zorlukları birlikte aşacak, birlikte öğrenecek, birlikte güçlenecektik.

Sevgili KİHEP'li kadın yoldaşlar sizleri bilmem fakat ben kendi adıma sizleri tanımaktan çok memnunum. Farklı kültürlerden, farklı düşüncelerden sayısız kadının ortak paydada buluşması, güç olması, umutlarını haykırması, haksızlıklara meydan okuması kadar güzel bir şey var mı?

Bizi buluşturan sevgili Zelal, Sabâ, Ebru, Gülşah, Niğar, Fulya, İpek ve sevgili Pinar emeğinize, yüreğinize sağlık. Hepinize sonsuz teşekkürler.

Müzeyyen Anık
KİHEP Grup Yönlendiricisi – Diyarbakır

İlk grubumu umutla tamamladım

İlk grup çalışmamı Zeytinburnu Toplum Merkezi'nden hizmet alan kadınlarla gerçekleştirdim. Güzel, katılımcı, verimli bir süreç geçirdiğimizi düşünüyorum. En önemlisi de taciz, şiddet, doğurganlık, cinsellik gibi konularda kadınların samimi paylaşımlarıydı. Hemen hemen her kadının kendini fark ettiği bir gruptuk.

Özellikle kadının ekonomik hakları çalışmasından sonra, ücretlendirilmeyen ev işlerinin piyasa değeri ile ilgili hesap çizelgesini eşlerine gösteren kimi kadınların, eşlerinin kendilerine hak verdiğini mutlulukla dile getirmesi beni de çok memnun etti. Katılımcılardan birisi evle ilgili yıllardır istediği bir şeyi o hafta gerçekleştirdiğini, bir diğeri yaptığı ev işinin değerinin kayınvalidesine karşı eşi tarafından savunulduğunu dile getirdi. Grup sürecindeki en önemli kazanımlarımızdan biri de hiç okula gitmemiş ya da yarım bırakmak zorunda kalmış kadınların bu konuyu halletmeye karar vermeleri oldu. Buna tüm samimiyetimle inandığımı onlara bir kez daha söylemek istiyorum.

Zeytinburnu gibi genel anlamda ekonomik yoksunluğun yüksek ve aile yaşantısı açısından geleneksel ve erkek egemen bakış açısının hakim olduğu bir bölgede bile katılımcı kadınların göstermiş oldukları gelişim ve paylaşma çabaları göz önüne alındığında, KİHEP'in ülke kadınları üzerinde çok olumlu gelişmeler sağlayacağını düşünüyorum.

Tülin Çelik
KİHEP Grup Yönlendiricisi – İstanbul

İlk KİHEP grubumla haftayı gurur ve gülümsemeye bitiriyorum

Eğitimci Eğitimi'ne daha önce katılan arkadaşların anlattıklarını çok abarttıklarını düşünüyordum. Eğitimde KİHEP'in gerçekten de ne kadar kapsamlı ve etkin bir program olduğunu gördüm.

Dönüşte hemen çalışmalara başladım. Çok şanslıyım ki biz Kırıkkale'de üç KİHEP eğiticisi olmuştuk. Grubumu oluşturmak için bir yıl önce Toplum Merkezi'nden hizmet almış kadınları tek tek arayıp programı anlattım.

Grubumdaki 14 kadın bana göre olağanüstü 14 kadındı. Kadınların birbirlerine desteği olağanüstüydü. Cinsellik, doğurganlık gibi "acaba çekinirler mi" diye düşündüğüm konuları çok rahat ele aldık. Kadınlar özgüvenlerinin arttığını söylerken ben de kadınların oturumlarda bana ne kadar çok destek olduklarını gördüm. Grubumuz Cuma günleri öğleden sonra toplanıyordu. İlk zamanlar bana ters bir zaman gibi geliyordu, sonra fark ettim ki haftayı yor-

gunlukla değil, büyük bir gurur ve gülümsemeye kapatıyordum.

Kırıkkale'deki 8 Mart Dünya Kadınlar Günü etkinliğinden

Hayatı değişen her kadından aldığım iyi bir haberin bana verdiği hazı hiçbir şeyle değişmem. Bazen bir şeylere canım sıkılır, tam o sırada yaşamı değişen kadınlardan bir haber gelir. İşte o zaman beğenmediğim her şey o kadar farklı görünür ki gözüme, bütün sorunlar küçülür anlamını kaybeder.

Yürüdüğüm yolda daha anlamlı adımlar atmamı sağlayan KİHEP'e teşekkürlerimle... ♀♀

Muradiye Oral
KİHEP Grup Yönlendiricisi –Kırıkkale

Erzurum'daki ilk KİHEP grubu 8 Mart'ta sertifikalarını aldı

Aile Danışma Merkezi'ni açalı henüz bir yıl olmasına rağmen pek çok güzel çalışma gerçekleştirdik. Bu çalışmalar arasında Erzurum'da açtığım ilk KİHEP grubu (ikinci KİHEP grubum) çok özeldi. **Yakutiye Belediyesi Kent Konseyi Kadın Meclisi** Yürütme Kurulu'na üye kadınlarla ilk çalışmamı yaptım. Grupta zaman zaman hüznümlendik, zaman zaman da eğlendik.

Yaptığımız oturumlarda kadınlar için, kadınlarla birlikte yola devam etmeye karar verdik ve anladık ki biz kadınlar aslında çok güçlüyüz.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü etkinlik komitesinde KİHEP'e katılmış farklı kurum ve STK temsilcilerinin bulunması etkinliklerimizi daha da zenginleştir-

di. Prof Dr. Akile Gürsoy'un katılımıyla "Kadınların Siyasi ve Sosyal Hakları" konulu bir seminerin ardından KİHEP katılım belgeleri dağıtıldı. Aynı günün akşamında düzenlediğimiz "Kadınlar Arası Tanışma ve Dayanışma Yemeği"ne beklentimizin üzerinde kadın katıldı ve güzel bir dayanışma sağladık. Tabii bu güzel etkinliklerin organizasyonunda KİHEP eğitimi almış olan Kent Konseyi Kadın Meclisi kadınlarının özverili çalışmalarını söylememe bilemem gerek var mı? Hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyor iyi ki varsınız diyorum. Yeni grup haberleri ile görüşmek üzere Erzurum'dan sevgiler... ♀♀

Ayla Aydeniz
KİHEP Grup Yönlendiricisi – Erzurum

Kırmızı ve Mor Mart

6 koca yıl şiddet mağduru kadınlarla çalıştım. Anlatacak çok şey var. En çok da kadınların, toplum ve sistem eli ile göz göre göre şiddete sürüklendiğini bilmek...

İnsan hakları bilgisinin temelinde, çocuğun haklarını bilmesi, yaşaması ve devletlerin de bu hakların kullanılması için gerekli önlemleri alması yatar. Çocuk haklarından yok sayılmış, oyun dışı kalmışlar çoğaldıkça, yetişkin insan mağdur edilme riski ile karşı karşıya kalıyor. Yetişkin insan mağdur edene ve şiddet uygulayana dönüşüyor.

Şiddetin önlenemez, müdahale edilebilir olduğu gerçeği ortada duruyor. Şimdi ben bu gerçeğin ellerinden tutuyorum. Yıllar sonra yine Toplum Merkezi'ndeyim. Yine yoksulluk ve işsizlik, yine Doğu Anadolu Bölgesi'nden göçlerle oluşmuş bir mahalle.

Çocuklar Toplum Merkezi'ni büyük bir heyecanla karşılıyor. Kadınlar meraklılar, sormaya çekiniyorlar. İlk adımları biz atıyoruz bu yüzden. Bir leğen hamuru yüklenip tandır ocağına giderken, pazar arabalarını arkalarından sürüklerken, otobüs duraklarında beklerken "merhaba"mızı alıyorlar. Toplum Merkezi'ne okuma-yazma kursuna yazılmak ya da çocuklarını herhangi bir kursa yazdırmak için geldiklerinde karşılaşıyoruz. Bu karşılaşmaların her birinde birbirimizi biraz daha tanıyoruz.

Üçüncü ayında Asarlık Toplum Merkezi'nde ilk 8 Mart'ın heyecanı, kadınlarla ilk buluşmanın düşü...

Ve 8 Mart, saat 10:00. Çocuklara bugün salonun kadınlar için düzenleneceği söylenince şaşırıyorlar. Anneleri, ablaları için çocuğu, temizlikti türlü nedenler sayarak "gelemez" diyorlar. Saat ilerledikçe beklenen misafirler geciktikçe, çocuklar "demiş miydiniz" edasında izlemedeler. Bir araba duru-

yor. Menemen Belediye Başkanlığı'ndan İnsan Kaynakları Müdürü Şaban Bey, Başkanın kadınlara saygı ve selamları eşliğinde karanfil çiçekleri ve ikramları getiriyor. Salonu boş görünce "üzmeyin kendinizi, bugün hava çok soğudu, ondandır kadınların gelmeyişi" diyor.

Saat 10:30. Salonu terk etmeyen çocuklar ve merkez çalışanları ile Anadolu'nun Kayıp Şarkılarını izliyoruz. Hepimiz geçen yarım saate rağmen bekliyoruz, teselli cümleleri kuruyoruz. Kadınlar gelmeyince daha da bir üşüyorum sanki. Sonra bütün bulutlar dağılıyor. Tek tek görünüyor kadınlar uzaklardan. Birken 50 oluyoruz. Hoş geldiniz faslının yerini şaşkınlık alıyor.

Şu 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü ne ki? Ayaküstü konuştukları biz kimiz? Çocuk Esirgeme Kurumu çocuklar için yuvalar yapar da Toplum Merkezi ne iş yapacak? Kadınları kim niye hatırlasın ki? Toplum Merkezi'ni tanıtan bir sunumun ardından, 8 Mart'ın tarihçesinden bahsediyorum. Sonra kadınlar olarak yaşadığımız sorunlardan ve çözümlerden.

Kadının İnsan Hakları videolarını izlerken hüznün ve umut karışımı bir gülümseme tüm kadınların yüzlerine yayılıyor. Sonrası kendiliğinden gelen beni şaşırtan o alkış.

Ve kapanış... Kırmızı karanfillere KİHEP kitapçıkları ve Mor Bülten sürprizi de eklenince iyi ki gelmişiz diyorlar. Çoğunluğu okuyamaz olmayan kadınların her kitapçıktan almak telaşı ve çocuklar gibi bana vermedin diye sızlanmaları... Sitemkarlara Mor Bülten getirme sözü veriyorum ve bir de söz alıyorum okuma yazma öğrendiklerinde Bülten'e yazacaklar.

Kırmızı karanfil ve Mor Bülten... Kırmızı ve mor bir 8 Mart'ın selamı ile...

Türkan Bakır
KİHEP Grup Yönlendiricisi – Menemen/İzmir

Kırıkkale'den haberler

Kırıkkale İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'ne bağlı üç KİHEP eğiticisi olarak Samiye, Muradiye ve ben grup açtık. Kırıkkale'de kadın sivil toplum örgütü yok, umarım bu gruplardan böyle bir yapı çıkar. Bunu üçümüz de arzu ediyor ve kadınlarla bunu paylaşıyoruz.

KİHEP grup üyeleri katılım belgelerini İl Valisi'nden aldılar.

8 Mart'ta zorla evlendirme konusunda bir oyun sahneledik. Erken evlilik ve/veya zorla evlendirme gruptaki birçok kadının yaşadığı bir sorundu. Ayrıca, Kırıkkale'de erken evlilik maalesef çok yaygın. Oyunda rol alan arkadaşların deneyimleri yoktu, ama provalardakinden çok daha güzel bir iş çıkardılar, çok alkış aldılar. Medeni cesaretleri için onları bir kez daha kutlamak istiyorum. Ayrıca, bir arkadaşımız da KİHEP eğitiminin yaşamına olan katkılarını anlatan güzel yazısını bizlerle paylaştı. KİHEP katılımcısı Özlem Küçük'ün kurumdan yararlanan kadınlarla yaptığı resim sergisi de büyük ilgi topladı.

Geçen yıldan beri, Sosyal Hizmetler ve Emniyet El Ele Projesi kapsamında; aile içi şiddet, aile içi şiddetle mücadelede yasal dayanaklarımız ve mağdur odaklı yaklaşımla ilgili 55 polise eğitim verdik. Okullarda, o bölgede yaşayan kişilerle ihmal ve istismarla ilgili, ayrıca sosyal hizmetlerin çalışmalarına ilişkin toplantılar yapılıyor. Kırıkkale "Kadın Dostu Kent" olmak için çalışıyor, çalışmaların sekreteryasını İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü olarak biz yapıyoruz. Konuyla ilgili tüm paydaşlarla bir komisyon oluşturduk, biz de paydaşlarımız da gerçekten istekli.

Biz KİHEP'li kadınlar; Samiye, Muradiye ve ben daha güçlüyüz, birlikte bir şeyler yapmaktan keyif alıyoruz. Tabii İl Müdürlüğümüzün desteğini de söylemeden geçmemek gerek. ♀♀

Nagihan Çağırğan Fersoy
KİHEP Grup Yönlendiricisi – Kırıkkale

İstanbul'da KİHEP'liler sertifikalarını Dünya Kadınlar Günü'nde aldı

İstanbul'da Gazi Mahallesi, Zeytinburnu ve Ümraniye Mustafa Kemal Toplum Merkezlerinden hizmet alan kadınların katılımıyla 8 Mart Dünya Kadınlar Günü etkinliği düzenlendi. KİHEP katılımcılarının da sahnede olduğu etkinlikte Türk Halk Müziği Kadınlar Korosu küçük bir konser verdi ve "Dedem Sağ Ol-sun" adlı oyun sergilendi. Üç toplum merkezinden tüm KİHEP gruplarını temsilen birer KİHEP katılımcısı sertifikalarını, İstanbul Valisi'nin eşi Gül Mutlu'nun elinden aldı. ♀♀

Kütüphanede Kadının İnsan Hakları Eğitimi

Hatay'da Cemile Güvercin Sayın, *Kadın Dostu Kütüphaneler Projesi* kapsamında KİHEP grup çalışmalarını Cemil Meriç İl Halk Kütüphanesi'nde yürüttü. Tamamlanan grubun katılımcıları sertifikalarını Vali Yardımcısı Şahin Bayhan'dan aldı. ♀♀

KİHEP'li kadınlara şiir yarışmasından ödül

Denizli çapında Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği tarafından yapılan "kadın olmak" konulu şiir yarışmasında birinciliği N.Aydemir, üçüncülüğü Kardelen ve mansiyon ödülünü Hatice Bulundu aldı. Üç kadının da KİHEP'li olması harikaydı. Şiirleri sizlerle paylaşmak istedim. Denizli'den sevgiler... ♀♀

Ayşegül Aksoy / KİHEP Grup Yönlendiricisi – Denizli

BENİM ADIM KADIN

Kimim ben / Kimsin sen?
Kimiz biz!

Benim adım Havva,
Benim adım Azize Meryem
Benim adım Hürrem
Benim adım Nene Hatun
Benim adım Sabiha Gökçen
Benim adım Türkan Saylan
Benim adım Ayşe Paşalı
Benim adım Bibi Aisha
Benim adım Benazir Butto...

Dünya var olduğu günden
Duracağı güne kadar
Bunlar bana verdiğiniz isimlerim
Cinsiyetimi cinsiyetinizden ayıran.
Oysa benim adım kadın,
Hani hiç bir şey değil de en çok anasın dediğiniz
Fark etmediniz mi halen?
Siz gibi insanım çiğliklerini atan benim.
Benim adım kadın!

Benim adım kadın,
Hani ademlerin zürriyetini doğuran.
Cephelerde Mehmetlerin yanında yer alan
Göklere adınızı yıldızlarla yazdıran
Tarihe damgalarınızı silinmecesine vuran
Devletlerinizi en olmadık zamanlarda hakkıyla yöneten
Dermansız dertlerinize çare olan
Aşk masallarımızın Leyla'sı, Şirin'i, Juliet'i.
Evlerinizi yoktan kuran.
Yanınıza yoldaşınızım.
Haln anlamadınız mı?
Benim adım kadın!

Benim adım kadın,
Yüzyıllardır ötelendim, itelendim.
Diyarlardan diyarlara sürüklendim
Köle pazarlarında üç kuruşa satıldım
Masalarınızda meylerinize meze oldum
Vurulduğum, taşlandım.
İlk günahkar olan ben oldum

Bakan gözleriniz görmedi mi?
Benim adım kadın!

Benim adım kadın,
Zevce, zenne, avrat, hatun, fahişe, sultan
Diye diye ayırıp seçtiğiniz, kadını.
Kulaklarınız halen duymadı mı?
Benim adım kadın!

Benim adım kadın,
Kimim ben, öğrenemediniz mi?
Öğretemediniz de değil mi?
Öyle ise tekrarlıyorum
Benim adım ANADOLU
Benim adım Tarih
Benim adım Kainat.
Benim adım Kadın! ♀♀

N.Aydemir
KİHEP Katılımcısı – Denizli

KADIN VE KADINLAR

Ben küçük bir güldüm
Hayallerim, heyecanlarım vardı.
Büyüyüp kadın olacaktım.
Hayallerim vardı sonsuz...
İnsan olmayı beceremeyen
Kardeşim aldı çocukluğumu benden
İşte kadın olmuştum.

Ben annemin gülüydüm.
Soldurdular gülü kadın olunca
Tüm özlemlerimi, geleceğimi
Bir paçavra gibi yırtıp attılar.
Her tarafa...

Yaşamak isterdi severek, sevilerek
Kadın olmak isterdim, hür ve korkusuz
Değer görmek isterdim karşılıksız
Güvenmek isterdim tüm sevdiğime
Koşulsuz umutla yürümek isterdim,
Geleceğime...
Kadın olmak yaktı canımı
Kadın olmak yıktı hayatımı. ♀♀

Kardelen
KİHEP Katılımcısı – Denizli

KADIN VE KADINLAR

Dediler ki,
Güneş gibi, sıcakkanlı,
Herkesi yakmasa bari.
Su gibi duru,
Her yöne akmasa bari.
Gül gibi de güzelmiş,
Tez solmasa bari.
Demediler
Hemcinsleri soldurmak için,

Uğraşmalar bari.
Söndürmeye, kurutmaya
Yardımcı olmasalar hani.
Onlar da mutlu olurlardı yani...
Güneş gibiydi, söndü.
Su gibiydi, kurudu.
Gül gibiydi, soldu.
Ne yazık ki

Hülya BULUNDU
KİHEP Katılımcısı – Denizli

KİHEP gibi çok güçlü bir ilacın bu kadar cık yan etkisi olmalı değil mi?

Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı, adı ne kadar etkileyici değil mi? Kadın hakları, kadının insan hakları. Pekî, siz ne hissedersiniz böyle bir cümleyi duyunca. Ben mi? Ben duraksadım, merak ettim ve ne gariptir ki heyecan duydum. Mutlaka bu eğitime katılmalıydım ve katıldım.

Kayıtların başladığı haberini almam biraz geç oldu. Hemen kayıt masasına koştum ve listenin en sonuna minicik bir yere adımlı yazdırmayı başardım. Eğitim programımız başladı. Birinci konumuzu işledik merakla, ama aman Allahım bende berbat bir baş ağrısı. İkinci hafta bir önceki haftadan daha hafif olmak kaydıyla ama yine aynı şekilde devam etti baş ağrım. Üçüncü haftamızda kendimi tamamıyla farklı hissetmeye başladım. Ne oldu bana bilmiyorum. Birçok sıkıntısını içinde yaşayan ben paylaşmaya başladım, paylaştıkça hafifledim, olaylara bakış açım değişti. O baş ağrısının yerini güçlü bir merak duygusu, öğrenme isteği ve ruhsal bir rahatlama almıştı. Her işlenen konu beni alıp bir yerlere götürdü ve o gittiğim yerlerden geri dönüşüm çok farklı oldu. Bende eksik kalan ya da beni incittiğini düşündüğüm birçok şeyi yeniden gözden geçirdim ve oraldaki boşlukları doldurarak geri geldim. Şimdi küskünlüklerimle değil umutlarımla yaşıyorum, birçok şeye bakış açım değişti.

Yaşama farklı pencerelerden de bakılması gerektiğini anladım ve öyle yapmaya çalışıyorum. Eğitim devam ediyor ve bu sürecin üzerimdeki – benim bile şaşırduğım- olumlu etkilerinin devamını heyecanla bekliyorum.

Bu arada çevremdeki birçok kadını bu programa katılması konusunda yönlendiriyordum. Eğitime yönlendirdiğim bir arkadaşım eğitimin ilk haftasından sonra karşıma dikilip aynen şöyle dedi: “Abla sen kaçırılmaması gereken bir program olduğunu söyledin, ama biz ilk hafta berbat bir baş ağrısından başka bir şey hissetmedik” dedi. Güldüm, “Sakin gerçekleri duyduğunuz için olmasın” dedim. “Zira bende de aynı etkiyi yarattı. Merak etme ikinci hafta baş ağrıların azalacak, sonra da hafifleyeceksin” diye ekledim. Çünkü Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı çok ama çok güçlü bir ilaç. Bu kadar güçlü bir ilaçla tedavi olmanın bu kadar cık yan etkisi olmalı değil mi?

Bana kattığınız her şey için binlerce teşekkür. Sevgiyle kalın.

Arzu Kaplan
KİHEP Katılımcısı – İstanbul

Özgüvenimi kazandım, şimdi meslek edinmeye çalışıyorum

Ben Tuğba Akbıyık. Evli ve 3 kız çocuğu anesiyim. Hayatım boyunca hep bir şeyler yapmak istedim. Ama mazeretler oldu ya da o mazeretleri ben yarattım. Çocuklarımla dersleri, okulu, evin temizliği ile sınırlı bir hayatım vardı. Kendime özel, kendim için yaptığım iş sadece sabah yürüyüşlerimdi. İlk zamanlar bu yürüyüşleri yaparken bile kendime ayırdığım o bir saatte fazla görüyor, bu bir saatte evdeki işleri yapardım derdim. Birgün bir arkadaşım Kaletepede kadının insan hakları ile ilgili bir eğitim düzenleyeceğini söyledi. Ben ve yürüyüşteki arkadaşlarımızı arkadaşımızın hatırına katıldık. Hiç aklımda yoktu bu tür bir toplantıda bulunmak. Eğiticimizin sıcak, sevecen, samimi davranışı sayesinde Çarşamba günlerini ipe çeker olduk.

Grup çalışmasından

Kendimi çalışmıyor olarak görüyordum. Ama aslında biz neler yapıyormuşuz onları gördüm. Erkekler yaptıklarımızın farkında değiller, ama kötü olan biz de farkında değiliz. Hep ev dışında da çalışmayı istemişimdir, ama artık benden geçtiği, artık benden bir şey olmayacağı kafamda yer etmişti. KİHEP bana hiçbir şey için geç olmadığını, istersem her şeyi yapabileceğimi gösterdi. Öyle ya bir hayalim varsa hedefe gidilecek yolları da düşünmeliyim.

Halk Eğitim Merkezindeki ergen eğitimi ve 0-6 yaş eğitimine katıldım. Böylelikle haftada üç günüm doldu. Evden çıkmaya zamanı olmayan ben, kendimi gideceğim yerlere göre ayarladım. Hiç bir toplantımı kaçırmadan gittim.

Evet, ben bir şeyler yapabiliyordum. Saklama kapları pazarlama danışmanı oldum. Satışlar yaptım, ürün tanıttım. Bu arada az da olsa para kazandım. Eşimden para istemeden evime birçok saklama kapları aldım, bu bana çok mutluluk verdi. Eşim beni otobüse bindirirdi, babam alırdı indiğim yerden. Ankara'ya ilk kez yalnız giderken çok korktum. Ya bulamazsam, benimle dalga geçerler, rezil olurum düşünceleri geçti aklımdan. Ama aldığım eğitim sayesinde "neden yapamayayım" dedim. Bulamazsam yolu sorarım ya da gittiğim gibi geri gelirim diye söz verdim kendime. İşin bir yönü daha var. Eşimden, "Ben Ankara'ya toplantıya gidiyorum" diye kendinden emin bir şekilde izin almam oldu. Parayı öne sürdürdüm, para sorununu hallettim. "Sen yapamazsın", "kaybolursun", "başına bir iş gelir" dedi. Daha neler neler... Her şeye rağmen gittim.

Şimdi korkusuzca gidip geliyorum. Halk Eğitim Merkezinde "bakıcı anne kursuna gitmek isteyen var mı" dediler, hemen adımları yazdırdım. İş olanağı var dediler, bilgi verdiler. Evden çıkmayan ben, şimdi hafta içi her gün 9'dan 3 buçuğa kadar Kırıkkale Lisesi'nde derslere katılıyorum. Umudum var, işim olacak çünkü adım attım. KİHEP olmasa, eğiticimiz olmasa bunları yapamazdım. İyi ki bu eğitimi düzenlemişler, bu eğitimi düzenleyenlere nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum. Bana özgüven kazandırdığınız için size minnettarım.

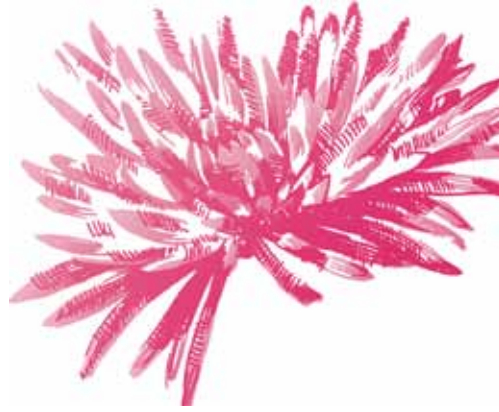

Tuğba Akbıyık
KİHEP Katılımcısı –Kırıkkale

Haklarının farkında olan genç bir kadını artık

21 yaşında genç bir kadını. 9 yaşına kadar çok mutlu bir ailem vardı. İki kardeşiz, bir abim var. Babam konfeksiyon işçisiydi, annem de yetiştiremediği yerde dantel yapar satardı. Babamın başka biriyle birlikte olmaya başlamasıyla evimizde huzursuzluklar başladı. Bir gün babam bizi bırakıp gitti. Annem çok yıkılmıştı tabii abimle ben de. Ama annem her şeye rağmen bizi bırakmadı ve çalışmaya devam etti. Sonradan babamın yeni bir ailesi olduğunu öğrendik.

Annem bir süre sonra yetişemeyince bizi köye göndermeye karar verdi. Ağlaya sızlaya annemden de ayrıldık. Köyde her şey çok güzeldi, okula devam ettik, huzurluyduk ama annemizi çok özliyorduk. Her gece yıldızlara bakıp annemi düşünüyordum ve gözyaşlarıma engel olamıyordum. Oysa 3 sene öncesine kadar mutlu bir aileydik. Köydeyken annemin evlendiği haberi geldi. Sonrasında babam bizi yanına aldı. Üvey annem çalışmaya başlayınca ben 12 yaşında kardeşime

bakmaya, ev işlerini yapmaya başladım. Teneffüslerde okuldan kaçıp eve gelip bulaşık yıkıyordum. Abimden dayak yemeye başladım.

Gecelerce ağlayıp çaresizliğime yanıyordum ama 18 yaşına gelmişim. Anneme ulaştım. Abim bunu öğrendi ve çok değişti, bana çok iyi davranıyordu artık. Evlendim, şimdi çok mutluyum. Dünlerime bakmıyor, yarınlarımla umutlanıyorum. Ben güçlü bir kadını ve sorumluluklarımı biliyorum. Kendime bir şeyler katmak için KİHEP'e katıldım, çok şey öğreniyorum. Sadece kendim için değil ilerdeki çocuklarım için de yararlı olacağım bu bilgiler sayesinde. Yaşadıklarım beni daha bilinçli bir hale getirdi, öğrendiklerimle daha güçlü olacağıma eminim. Artık mutlu ve huzurluyum, program sayesinde haklarının farkında olan genç bir kadını artık.

Özlem

KİHEP Katılımcısı – İstanbul

Yaşadığının şiddet olduğunu anladım ve kararlar verdim

11 yıldır evliyim, bir çocuğum var. Lise mezunuyum, 3 yıldır doğrudan satış yapıyorum. Geldiğim cilt bakım kursunda KİHEP'ten haberdar oldum ve katıldım. Birkaç haftadan sonra evliliğimde yaşanan sorunları daha iyi anlamaya başladım. Eşimin yıllardır devam eden, artık normal görmeye başladığım davranışlarının şiddet olduğunu fark ettim. Eğitimde okuduğum şiddet çemberinde yazılanları sanki eşimi tanıyan biri yazmıştı. Eğitim sırasında yine şiddet uyguladı ve ölümle tehdit etti. Zaten 11 yılımız böyle geçti. Ailem, çocuğum,

akrabalar için düzeler deyip mutsuz bir şekilde yaşadım. Ama bu programla kendi hayatıma dışarıdan biri gibi baktım ve değerlendirme yaptım, kararlar verdim. Hayatımızı birileri için değil kendimiz için yaşamaya başlayınca, değer görmeyi, saygı görmeyi hak ettiğimizi gösterince eşimiz, babamız, arkadaşlarımız da buna göre davranır. Hayat güzel, mutlu olmak bizim elimizde.

Melike

KİHEP Katılımcısı – Diyarbakır

“Geleneksel Evlilikler Raporu” tamamlandı

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, “Çocuk Cinsiyeti Nedeniyle Kadın Üzerinde Oluşturulan Psikolojik Şiddet, Başlık Parası ve Geleneksel Evliliklerle” ilişkin alt komisyonun hazırladığı raporu kabul etti. Alt komisyon, Türkiye’deki geleneksel evlilik türlerinden “akraba evliliği, berdel, beşik kertmesi, levirat (ölen kardeşin eşiyle evlenme), sorarat (eşi ölen erkeğin baldızıyla evlenmesi), kan bedeli karşılığı evlenme, erken yaşta evlenme, başlık parası” olgularını inceledi. Komisyon, “erken evlilik, zorla evlilik, başlık parası, berdel ve kumalığın” kadınlara karşı işlenen “insan hakkı” suçu olduğu sonucuna vararak engellenmesi gereken geleneksel uygulamalar kapsamında saydı.

Raporda berdel yapan, başlık parası alan ve erkek çocuk istemiyle kadına baskı uygulayan kişilere ceza verilmesi önerildi. Ayrıca, zorla evliliğin suç ve ceza kapsamına alınması, başlık parası karşılığı kurulan evliliklerin ve geleneksel evliliklerin geçersiz sayılması istendi. Ayrıca, dini nikâh uygulamasına son verilmesi ve kızlar için evlilik yaşının da 18 olması gerektiği vurgulandı.

Ev işçileri sendikası kuruluyor

Kadınların kurduğu sendikanın kuruluş açıklamasından:

"Bir ilki başlatıyoruz. Bugüne kadar sistemin bütün pisliğini yuttuk, düzenin bütün yükünü nasırlı ellerimizle taşımak zorunda kaldık. Üstelik güvencesiz ve son derece tüketici koşullarda! Ama artık yeter diyoruz ve makus talihimize bir son demek için yola çıkıyoruz.

Bu amaçla bir çatı altında bir araya toplanmaya karar verdik. ÖRGÜTLENİYORUZ!
ÖRGÜTLENİYORUZ çünkü artık cam silerken düşüp ölmek istemiyoruz! Can güvenliği istiyoruz!
ÖRGÜTLENİYORUZ çünkü her türlü angaryayı, sürpriz işleri sırtımıza yükleyen işverenlerin insafına kalmak istemiyoruz! Standartlaşmış bir iş tanımı istiyoruz!

ÖRGÜTLENİYORUZ çünkü hem evde hem işte çalışıyoruz, erken yaşta iki büklüm kalmak istemiyoruz! Yıpranma payımız göz önüne alınarak erken yaşta emekli olmak istiyoruz!"

Kadın Hakları ve Adaleti Geliştirmek İçin Ekonomik İktidarı Dönüştürmek için

12. AWID Kadın Hakları ve Kalkınma Uluslararası Forumu

Dünyanın dört bir yanından kadın hakları aktivistlerinin strateji geliştirmek, ağ çalışması yapmak, öğrenmek ve deneyimlerini paylaşmak üzere bir araya geldiği AWID forumu, 19-22 Nisan 2012'de İstanbul'da gerçekleştirilecek. Planlama komitesinde, 26 ülkeden 33 üyenin yanı sıra Türkiye'den KİH – YÇ olarak bizim de dahil olduğumuz altı aktivist bulunuyor.

Kalkınmada Kadın Hakları Derneği (The Association for Women's Rights in Development - AWID), 140'tan fazla ülkede binlerce üyesi bulunan uluslararası bir feminist kuruluş. Kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin gelişimi için uluslararası güç birlikleri geliştirmeye çalışıyor.

AWID Forumu hem konferans hem de eylem çağırısı. 12. AWID Forumu'na dünyanın her yanından 2 bini aşkın kadın hakları aktivistin katılımı bekleniyor. Foruma Türkiye'den katılmak isteyen kadın örgütleri için son başvuru tarihi; 20 Mayıs 2011.

Ayrıntılı bilgi ve başvurular için: <http://www.forum.awid.org/forum12/tr/>

Ayrıntılı bilgi ve başvurular için: <http://www.forum.awid.org/forum12/tr/>

4320 Sayılı Yasa'da yapılmaya hazırlanan değişiklikler OLUMLU ANCAK YETERSİZ

Şiddete maruz kalan kadınlar için çok önemli bir araç olan **4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Yasa**'da bazı değişiklikler yapılması gündemde. Yürürlükteki Yasa'ya dayanarak kadınlar, şiddet uygulayan kişi hakkında evden uzaklaştırma yani şiddet göreni koruma emri vd. tedbirlerin alınmasını isteyebiliyor. Yasa koruma kapsamını resmi nikahlı ilişkilerle sınırlandırmıyor, bu nedenle boşanma sonrası ve evlilik dışı ilişkilerde şiddet gören kadınların da Yasa'dan yararlanması mümkün. Buna rağmen birkaç örnek olumlu karar dışında, hâkimler yıllardır koruma emrini sadece resmi nikâhlı evliliklerde uyguluyordu. Ancak, ölümle tehdit edilmesine rağmen, boşanması gerekçe gösterilerek koruma altına alınmayan Ayşe Paşalı'nın eski kocası tarafından öldürülmesi, kadınların yıllardır sürdürdüğü bu tartışmayı yeniden alevlendirdi.

Kadın örgütleri, KSGM tarafından taslağı hazırlanan değişiklikleri olumlu ancak yetersiz buluyor. Her şeyden önce kadına yönelik şiddetle mücadelenin bir devlet politikası haline gelmesi gerektiğini savunan kadın örgütlerinin yapılmasını istedikleri değişikliklerin bazıları şöyle;

◆ Kanunun ismi, "koruma emri" ya da "geri durma emri" olarak değiştirilmeli, şiddetin duygusal, cinsel, ekonomik vb. türlerinin olduğu yasada açıklanmalı.

◆ Ailenin Korunmasına Dair Kanunun Uygulanması Hakkında Yönetmelik'te bulunan düzenlemeler yasaya girmeli.

◆ Yasa, "aile" kurumunun varlığı aranmaksızın, her türlü ilişki biçimini; şiddet uygulayan ya da uygulama ihtimali olan herkesi kapsayacak bir şekilde genişletilmeli.

◆ Hakim başvurunun yapıldığı gün karar vermeli.

◆ Yasaya, koruma kararının ihlali karşısında verilecek cezaların ertelenemeyeceği, hapis cezasının adli para cezasına veya tedbirlerden birine çevrilemeyeceği yönünde bir düzenleme eklenmeli.

◆ Polise/Jandarmaya, mahkeme kararı beklemeksizin şiddet uygulayan ya da uygulama ihtimali bulunan kişiyi uzaklaştırma yetkisi verilmeli. Sorumluluklarını yerine getirmeyen kişiler cezai yaptırıma tabi olmalı.

◆ Kadının şiddetten uzak yaşayabilmesi için gerekli destek mekanizmaları oluşturulmalı. Devlet bu iş için bütçe ayırmalı.

◆ Evden uzaklaştırma yetersiz kaldığında şiddet gören kadın ve çocukların sığınma evine yerleştirilmesi olanağı yasada düzenlenmeli.

Kullanılmayan Doğum Öncesi İzin Doğum Sonrasına Taşınabilecek

Kadın işçiler doğumdan önce 8 hafta (çoğul gebeliklerde ise doğum öncesi 10 hafta), doğumdan sonra 8 hafta çalıştırılmazlar. Bu sürelerde doğum iznine ayrılabilirler. Şubat ayında İş Kanunu'nda yapılan değişiklikle, erken doğum nedeniyle doğum öncesi iznini kullanamayan sigortalı kadınlar, kullanamadıkları izin süresini doğum sonrasına taşıyabilecekler. Ayrıca, doğum öncesinde kullanılmayan izin karşılığında ödenecek geçici iş göremezlik öde-

nekleri, doğum sonrasına aktarılacak. Aynı şekilde, devlet memuru olan anneler de erken doğum sebebiyle doğum öncesi kullanamadıkları analık iznini doğum sonrası analık izni süresine ilave edebilecekler. Kadın memurlar çocuk bakımı için 0-2 yaş döneminde 24 ay ücretsiz izin alabilecek. Anne bu izni kullanmazsa baba memura da doğum sonrası 24 aya kadar ücretsiz izin verilebilecek.

Müslüman Toplumlarda Cinsel ve Bedensel Haklar Koalisyonu'na (CSBR) yeni üye: **NASAWIYA**

Müslüman Toplumlarda Cinsel ve Bedensel Haklar Koalisyonu (CSBR), Eylül 2010 tarihinde Endonezya'da gerçekleştirilen 3. CSBR Cinsellik Enstitüsü'nün ardından, Lübnan'dan yeni bir katılımla üye örgüt sayısını 39'a çıkarttı. Bu sayede güçlenerek büyüyen CSBR'in en yeni üyesi Nasawiya, feminist aktivistlerin örgütlendiği Beyrut merkezli bir kolektif.

Nasawiya, geleneksel STK'ların kurullar, çalışanlar, gönüllülerden oluşan yapılarından farklı olarak kendini, herkesin eşit olduğu ve bir diğerinin aktivizmini desteklediği üye odaklı bir yapı olarak tanımlıyor. Nasawiya üyeleri, cinsiyetçilikten ve onu pekiştiren sömürü ve ayrımcılığın; sınıf, heteroseksizm, ırkçılık, kapitalizm gibi tüm diğer biçimlerinden arınmış bir dünya yaratmak için feminist perspektifle mücadele ettiklerini belirtiyor. Ayrıca Nasawiya, sadece eğitilmiş ve seçkin kadınlardan oluşan bir hareket değil; bekar anneler, mülteciler,

engelliler, seks işçileri, göçmen işçiler ve farklı cinsel kimliklere sahip olanlar tarafından ve onlar için oluşturulan bir hareket olma çabasında. ♀♀

Nasawiya hakkında bilgi için: <http://www.nasawiya.org/web/>
CSBR hakkında ayrıntılı bilgi ve CSBR E-Bülteni'ni okumak için ise sitemizi ziyaret edebilirsiniz:
<http://www.kadinininsanhaklari.org/sureliyayinlar.php>

1,5 milyon kadından ayrımcılığa karşı işverene dava

ABD'nin en büyük işvereni olan Walmart'ta çalışan yaklaşık bir buçuk milyon kadın, kendilerine ayrımcılık yaptığı gerekçesiyle şirketi toplu olarak dava etme girişiminde bulunuyor. Kadın çalışanlar, şirketin 1998'den bu yana ABD'deki 3400 mağazasında, kendilerine daha az ücret ödediğini ve daha az terfi şansı verdiğini söylüyor. 10 yıldır şirkete karşı hukuk mücadelelerini sürdüren çalışanlar grubu, milyarlarca dolar tazminat talebiyle Yüksek Mahkeme'ye başvurdu. Walmart ise mahkemenin bu başvuruyu tüm işçiler adına tek bir dava olarak görmeyi kabul etmemesini istiyor. Mahkeme Walmart'ın savını reddederse, Amerika Birleşik Devletleri'nin tarihindeki en büyük cinsiyet ayrımcılığı davasını görmeye başlayacak. Walmart davayı kaybetmesi halinde on milyarlarca dolar tazminat ödeyebilir, ayrıca bu durumda dava örnek teşkil edebilir. Yüksek Mahkeme'nin konu hakkındaki hükmünü Haziran ayında açıklaması bekleniyor. ♀♀

Mısırlı kadınlar eşitlik için mücadeleyi sürdürüyor

International Women's Day
Tuesday, March 8, 2011

Mısırlı kadınlar, Mübarek rejiminin baskılarına karşı Tahrir Meydanı'nda erkeklerle birlikte mücadele ettiler. Tahrir Meydanı'nı 18 gün boyunca dolduran milyonlarca kişinin en az üçte biri kadındı. Mısır'da yaşanan devrimde büyük rol oynayan kadınlar hakları için mücadeleyi sürdürüyor. Kadınlar devrimi erkeklerle birlikte başlattıklarını vurguluyor, fakat yapılmakta olan reformlar, kadınların eşitlik beklentilerini karşılamıyor. Mısır'da isyanın sona ermesiyle birlikte kadınların siyasi arenadan çekilmesi isteniyor. Ama Mısırlı kadınlar da Tunuslu kız kardeşleri gibi hakları için başlattıkları devrime sahip çıkıyorlar ve kadınlar değiştiğinde her şeyin değişeceğini tüm dünyaya bir kez daha gösteriyorlar. ♀♀

HAKLARIMI ÖĞRENMEK VE ŞİDDETLE İLGİLİ DANIŞMANLIK DESTEĞİ ALMAK İÇİN NERELERE BAŞVURULABİLİRİM?

SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU'NA BAĞLI BİRİMLER

İl ve İlçe Müdürlükleri'ne başvurarak size en yakın **Toplum Merkezleri, Aile Danışma Merkezleri, Sığınaklar** hakkında bilgi alabiliriz. **ALO 183 ŞİDDET HATTI**

Aile, Kadın, Çocuk ve Özürlü Sosyal Hizmet Danışma Hattı E-posta: 183alo@shcek.gov.tr

BARO ADLI YARDIM SERVİSLERİ

Pek çok ilde Baro bünyesinde Kadın Hakları ile ilgili birimler bulunmaktadır. Bulduğumuz ilde Baro'ya başvurarak ilgili birimlere ulaşabilir, hukuki yardım talebinde bulunabiliriz.

ADANA KADIN DANIŞMA MERKEZİ VE SİĞİNMA EVİ DERNEĞİ (AKDAM)

Çevreyolu Mimar Sinan Kültür Kompleksi Altı Pink karşıtı Adana Tel: 0 (322) 453 53 50 E-posta: akdam_adana@mynet.com / info@akdam.org.tr

AMARGİ KADIN AKADEMİSİ, İSTANBUL

Şehit Muhtar Mah. Büyük Bayram Sk. No:2 Kat:4 Beyoğlu / İstanbul Tel: 0 (212) 251 01 54 (Avrupa yakası) E-posta: istanbul@amargi.com.tr

ANKARA BAROSU ALO GELİNCİK DESTEK HATTI

Tel: 0 (312) 444 43 06 (5 hat)

ANKARA KADIN DAYANIŞMA VAKFI

Mithatpaşa Cad. No:10/11 Sıhhiye Ankara Tel: 0 (312) 430 40 05 – 0 (312) 432 07 82 E-posta: kadindv@yahoo.com.tr

ANTALYA KADIN DANIŞMA VE DAYANIŞMA MERKEZİ

Şarampol Cad. 106. Sok. Sezer Apt. No:2/4 Antalya Tel: 0 (242) 248 07 66

ANTALYA YEREL GÜNDEM 21 KADIN MECLİSİ

Konyaaltı Cad. Atatürk Parkı içi No:55 Antalya Tel: 0 (242) 243 69 92

BAĞLAR KADIN KOOPERATİFİ

Hat Boyu Cad. Mevlana Halit Mah. 415.Sk Hat Boyu Apt. Kat:2 No:6 Diyarbakır Tel: 0 (412) 234 26 47

E-Posta: amedyeliz@hotmail.com,

baglarkadin@hotmail.com

CEREN KADIN DERNEĞİ

Peyas Mah. Fırat Bulvarı Ekin Parkı İçi Kayapınar/Diyarbakır Tel: 0 (412) 251 58 27 E-Posta: cerenkadin@hotmail.com

ÇANAKKALE KADIN DANIŞMA MERKEZİ (ELDER)

Cevatpaşa Mah. Celal Atik Sok. Kent Apt. 1/2 Çanakkale Tel: 0 (286) 217 06 03 E-posta: elder17@mynet.com

ÇANKIRI KADIN DANIŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ

Belediye Cad. Düvenciler Sok. Zafer İş Hanı 4.Kat No:411 Çankırı E-Posta: iletisim@kadindayanisma.org

DİYARBAKIR KADIN SORUNLARI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ (DİKASUM)

İstasyon Cad. Sümerpark Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı Diyarbakır Tel: 0 (412) 226 22 98 Dahili: 147 E-posta: dikasum@hotmail.com

DİYARBAKIR SELİS KADIN DANIŞMANLIK MERKEZİ

Kurt İsmail Paşa 7. Sok. Orkide Apt. 1/3 Diyarbakır Tel: 0 (412) 224 77 28 E-posta: seliskadin@mynet.com

EPİDEM KADIN DANIŞMANLIK MERKEZİ

Şehitlik Mah.Yaradanakul Cad. Eski Köy Hizmetleri Lojmanları Yenişehir/Diyarbakır Tel: 0 (412) 226 60 02

E-Posta: epidem@mynet.com

HÜRRİYET AİLE İÇİ ŞİDDET KAMPANYASI- ACİL YARDIM HATTI

Tel: 0 (212) 656 96 96

İSTANBUL BAROSU ADLI YARDIM BÜROSU

Tel: 0 (212) 251 63 25 Dahili: 148/163

İSTANBUL KADIKÖY BELEDİYESİ KADIN SİĞİNAĞI

Tel: 0 (216) 542 52 00 (Anadolu yakası)

İSTANBUL KÜÇÜKÇEKMECE BELEDİYESİ KADIN SİĞİNAĞI

Tel: 0 (212) 411 07 77 / Beyaz Masa (Avrupa yakası)

İSTANBUL MOR ÇATI KADIN SİĞİNAĞI VAKFI

Katip Mustafa Çelebi Mah. Anadolu Sok. No:23 D:7-8 Beyoğlu/İstanbul Tel: 0 (212) 292 52 31 – 0 (212) 292 52 32 (Avrupa yakası) E-posta: morcati@ttnet.net.tr – info@morcati.org.tr

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İSTANBUL TIP FAKÜLTESİ

SOSYAL PEDIATRİ BİLİM DALI ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİNİ TANI TEDAVİ ve ÖNLEME KOMİSYONU

Millet Cad. Çapa 34093 İstanbul Tel: 0 (212) 414 20 00 (Avrupa yakası)

İZMİR ALİAĞA BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

Tel: 0 (232) 616 19 80 Dahili: 191

İZMİR BAROSU KADIN KOMİSYONU

1456 Sokak Barohan No:16/ 6 Alsancak/İzmir Tel: 0 (232) 463 00 14

İZMİR BORNOVA BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

454 Sk. No:29 Çamdibi İzmir Tel: 0 (232) 461 47 94

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN DAYANIŞMA

MERKEZİ VE KADIN SİĞİNMA ARA İSTASYONU

Sosyal Projeler Merkezi-Kültürpark Lozan Kapısı Girişi No:50 İzmir Tel: 0 (232) 445 56 17

İZMİR KARŞIYAKA KADIN DANIŞMA MERKEZİ

Tel: 0 (232) 330 58 18

İZMİR KONAK BELEDİYESİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

Adres: Konak Doğumevi Arkası Arap Fırını Sk. İzmir Tel: 0 (232) 425 35 01

KADIN MERKEZİ (KA-MER)

Aliemiri 3. Sk. Es-Şal Apt. Zemin Kat 1/1 Yenişehir/ Diyarbakır Tel: 0 (412) 228 10 53 E-Posta: d.kamer@superonline.com

KADININ İNSAN HAKLARI – YENİ ÇÖZÜMLER DERNEĞİ

İnönü Cad. Saadet Apt. No: 29 Kat: 5 D: 6 Taksim Beyoğlu/İstanbul Tel: 0 (212) 251 00 29 E-Posta: newways@wwhr.org

KADINLARA HUKUKİ DESTEK MERKEZİ DERNEĞİ (KAHDEM)

Kuşdili Cad. Efes İş Merkezi 12/D:195/2 Kadıköy/İstanbul E-adres: www.kahdem.org.tr / E-posta: kahdem@gmail.com

KAHDEM ile yalnızca internet üzerinden yukarıdaki e-posta adresi ve web sitesini aracılığıyla iletişim kurulabilir.

KAPADOKYA KADIN DAYANIŞMA DERNEĞİ

Atatürk Bulvarı Merkez İşhanı No:5/77 Nevşehir Tel: 0 (384) 212 34 51

E-Posta: kapadokyakadin@hotmail.com

KARDELEN KADIN EVİ- BAĞLAR BELEDİYESİ

Mevlana Halit Mah. Hat Boyu Cad. 32. Sk. Ördengök Apt1/1 Bağlar/Diyarbakır

Tel: 0 (412) 233 83 90

E-Posta: kardelenkadinevi@mynet.com

MARMARİS KADINLARLA DAYANIŞMA DERNEĞİ

Cami Avlu Mah. 544. Sk. No:13 Armutalan Marmaris/Muğla E-posta: markadder2010@hotmail.com

MERSİN BAĞIMSIZ KADIN DERNEĞİ KADIN DANIŞMA MERKEZİ

Mesudiye Mah. Cemal Paşa Cad. No:110 Kat 2/3 (Köksel Süt karşıtı) Mersin Tel/Faks: 0 (324) 336 50 92

E-posta: bkdmersin@yahoo.com

MUŞ KADIN DERNEĞİ

İstasyon Cad. Zirve Dersanesi Altı Kat:1 Merkez/Muş Tel: 0 (436) 212 56 66

E-posta: mukaddermus@hotmail.com

NUSAYBİN BELEDİYESİ GÜLSİLAV KADIN EVİ

Devrim Mah. Değirmen Sk. Alman Köprüsü Yanı No:44 Nusaybin Mardin

Tel: 0 (482) 415 73 21

ŞAHMARAN KADIN DAYANIŞMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ DERNEĞİ

Kayışdağı Yolu Cad. Oker Ap. No: 26 Kat:4 Daire:8, İçerenköy/İstanbul

Tel: 0 (216) 573 74 33

E-posta: bilgi.sahmaran@gmail.com

TUNCELİ BELEDİYESİ DERSİM KADIN DANIŞMA MERKEZİ

Tunceli Belediye Başkanlığı

Tel: 0 (428) 212 12 93

UÇAN SÜPÜRGE KADIN İLETİŞİM VE ARAŞTIRMA DERNEĞİ

Büyükelçi Sk. No: 20/ 4 Kavaklıdere/Ankara Tel: 0 (312) 427 00 20

E-Posta: info@ucansupurge.org

URFA YAŞAMEVİ KADIN DAYANIŞMA DERNEĞİ

Bahçelievler Mah. 8. Sk. Yılça Apt. Kat:2 No:5 Urfa Tel: 0 (414) 315 17 25

VAN BELEDİYESİ KADIN SORUNLARI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ (VAKASUM)

Tel: 0 (432) 216 57 93

VAN BOSTANICI KADIN KOOPERATİFİ- MAYA KADIN DANIŞMA MERKEZİ

Tel: 0 (432) 213 29 85

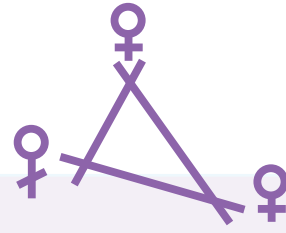
VAN KADIN DERNEĞİ (VAKAD)

Sihke Cad. Yüzüncü Yıl İş Merkezi A Blok Kat: 4 No:72 Van Tel: 0 (432) 214 45 87 Faks: 0 (432) 214 90 15 E-adres: www.vakad.org.tr

E-posta: kadindernegi@gmail.com -

vankadindernegi@hotmail.com

Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP)

Türkiye'deki en yaygın insan hakları eğitim programı olan **KİHEP**; kadınların anayasal, medeni, ekonomik ve doğurganlık hakları, şiddete karşı stratejiler, iletişim, toplumsal cinsiyet rollerine duyarlı çocuk eğitimi, cinsellik, siyaset, feminizm, kadın hareketi ve örgütlenmesi konularını kapsar. Başarıları dünya çapında da örnek gösterilen **KİHEP**, 2004 yılında "İnsan Haklarında Yeni Taktikler" adlı uluslararası proje kapsamında "dünyada insan hakları konusunda kullanılan en iyi taktiklerden biri" seçilmiştir.

KİHEP, ilk kez 1995'te, **Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği** tarafından Ümraniye Kadın Merkezi ile işbirliği içerisinde "Kadınlar için Yasal Okur-Yazarlık Programı" başlığı altında gerçekleştirilen bir seri pilot uygulama ile başladı. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden gelen talep üzerine 1996-1997'de Diyarbakır, Gaziantep ve Şanlıurfa'da ikinci pilot uygulamalar ile devam etti.

Türkiye'de hayata geçirilen bu eşsiz çalışmanın ülke çapında yaygınlaşması ve süreklilik kazanması ise, Başbakanlık **Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu**'nun (SHÇEK) 1998 yılında Kadının İnsan Hakları – Yeni Çözümler Derneği ile bir işbirliği protokolü imzalamasıyla gerçekleşti. Protokol ile SHÇEK Genel Müdürlüğü'ne bağlı Toplum Merkezleri ve Aile Danışma Merkezleri'nde çalışan meslek elemanları; KİHEP Eğitici Eğitimleri'ne katılıp merkezlerinde KİHEP uygulayarak, kadınları güçlendiren bu sürecin en önemli parçası oldular.

Katılımcı ve bütünsel bir yaklaşımla bilgi ve bilinç düzeyini yükseltmeyi amaçlayan KİHEP; kadınların, edindikleri bilgileri eyleme ve örgütlenmeye dönüştürebilmelerini hedefliyor.

1995 yılından bu yana, KİHEP'li kadınlar tarafından 13 ilde 18 örgütlenme girişimi başlatıldı. KİHEP'li kadınlar tarafından kurulan **Çanakkale El Emeğini Değerlendirme Derneği – Kadın Danışma Merkezi (ELDER - KDM)**, **Van Kadın Derneği (VAKAD)** ve **Marmaris Kadınlarla Dayanışma Derneği**'nin yanı sıra **Diyarbakır Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (DİKASUM)**, **Ayvalık Bağımsız Kadın İnisiyatifi**, **İzmir Büyükşehir Belediyesi Kadın Danışma Merkezi** ve **Van Yaşam Kadın Çevre Kültür ve İşletme Kooperatifi (YAKA-KOOP)**, **Nusaybin Belediyesi Gülşilav Kadın Evi** ve **Kuzey Kıbrıs'tan Feminist Atölye** de Eğitici Eğitimleri'ne katılarak KİHEP'in yerel kurumsal ortakları oldular. KİHEP'li kadınların ve örgütlerin oluşturduğu dayanışma ağı, Türkiye'de kadınlar için gerçekleştirilen birçok yasal reform sürecinde ve çalışmada etkin olarak yer aldı. Dayanışma ağıımız, düzenli olarak yayınlanan KİHEP bülteni **Kadınlarla Mor Bülten** ve NTV işbirliğiyle hazırlanan **Kadınlarla Mor Dizi** isimli belgesel gibi basın yayın araçlarını da kullanarak güçlenmeye devam ediyor.

Kadınlarla Mor Bülten'e katkıda bulunan **İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı'na (Swedish International Development Cooperation Agency-SIDA)** ve **Küresel Kadın Fonu'na (Global Fund for Women)** teşekkür ederiz.

Kadınlarla Mor Bülten 4 Aylık KİHEP İletişim Bülteni

Sahibi: Kadının İnsan Hakları - Yeni Çözümler Derneği **Sorumlu Müdür ve Yazı İşleri Müdürü:** Liz Erçevik Amado

Yayına Hazırlayan: Fulya Ayata **Katkıda Bulunanlar:** Ebru Batik, Karin Ronge, Roza Erdem, Sabâ Esin, Sezen Yalçın, Zela B. Ayman

İletişim Adresi: İnönü Cad. Saadet Apt. No:29/6 Gümüşsuyu 34437 İstanbul · (212) 2510029 · newways@wwhr.org

Grafik Tasarım: Çağlar Çağ **Baskı:** Cenkler Matbaa, İ.Karaoglanoglu Cad. Civan Sok. No:7 K:1 Seyrantepe / 4. Levent - İstanbul

Mor Bülten'e internet sitemizdeki yayınlar bölümünden de ulaşabilirsiniz : www.kadinininsanhaklari.org

Bu bültende yayımlanan yazı ve fotoğraflar sahibinden izinsiz kullanılamaz.